

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Miljøvernavdelinga

**Forvaltingsplan for
Myklebustvatnet naturreservat
Herøy kommune**

Rapport 2013:05

Framsidedfoto. Myklebustvatnet naturreservat sett frå nord-vest. *Foto: Fylkesmannen*

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Fylkeshuset
6404 MOLDE
www.fylkesmannen.no

Rapport nr:

2013:05

Dato:

07.02.2014

Tittel:

FORVALTINGSPLAN FOR MYKLEBUSTVATNET NATURRESERVAT

Forfatter:

Ola Betten, miljøvernavdelinga, Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Godkjenningsvedtak:

Forvaltingsplanen for Myklebustvatnet naturreservat i Herøy kommune er den 07.02.2014 godkjend av Fylkesmannen i Møre og Romsdal, med heimel i «Forskrift om vern av Myklebustvatnet naturreservat, Herøy kommune m.v.», av 27. mai 1988, pkt. VII, jf. pkt. IX.

Referat:

Myklebustvatnet naturreservat vart verna i 1988 som ein del av verneplan for våtmark i Møre og Romsdal. Formålet med vernet var å ta vare på eit viktig våtmarksområde med tilhøyrande plantesamfunn, fugleliv og anna dyreliv.

Dette er første forvaltingsplanen for Myklebustvatnet. Vi foreslår 6 bevaringsmål for verneverdiane i naturreservatet, og 15 tiltak for å ta vare på verneverdiane.

Forvaltingsplanen med tilhøyrande bevaringsmål og tiltak bør reviderast minst kvart 10. år.

Emneord:

Naturvern, forvaltingsmål, bevaringsmål, vegetasjon, skjøtsel fugl, våtmark, biologisk mangfald.

ISBN (Pdf - utgåve) 978-82-7430-275-4

ISSN 1891-876X

Ulf Lucassen
Fagsjef

Linda Aaram
Kst. miljøverndirektør

Innhald

1. INNLEIING	7
2. NATURGRUNNLAGET	8
2.1 Områdeskildring	8
2.2 Eigeidomsforhold	8
2.3 Historisk bruk av området	9
2.4 Naturfaglege verdiar	10
2.4.1 Naturtypar	10
2.4.2 Vegetasjon	10
2.4.3 Fauna	12
2.5 Bevaringsmål	13
3. BRUKARINTERESSER	18
3.1 Verneforskrifta og brukarinteressene	18
3.2 Landbruk	18
3.3 Friluftsliv og rekreasjon	18
3.4 Undervisning, formidling og forskning	19
3.5 Bygg og tekniske inngrep	20
3.5.1 Leidningsnett	20
3.5.2 Utløpskummen	20
3.5.3 Bygg og inngrep i randsonene utanfor reservatet	21
4 FORVALTINGSOPPGÅVER OG TILTAK	23
4.1 Oppsyn	23
4.1.1 Status og utfordringar	23
4.1.2 Tiltak	23
4.2 Skjøtsel og restaurering	23
4.2.1 Status og utfordringar	23
4.2.2 Mål	23
4.2.3 Retningsliner	24
4.2.4 Tiltak	24
4.3 Overvaking	24
4.3.1 Status og utfordringar	24
4.3.2 Mål	25
4.3.3 Retningsliner	25

Forvaltingsplan for Myklebustvatnet naturreservat

4.3.4	Tiltak	25
4.4	Informasjon og formidling.....	25
4.4.1	Status og utfordringar.....	25
4.4.2	Mål	26
4.4.3	Retningslinjer	26
4.4.4	Tiltak	26
5	SAKSHANDSAMING	27
5.1	Forvaltningsstyresmakter.....	27
5.2	Lovverk, føringer og forvaltning	27
5.2.1	Verneforskrifta	27
5.2.2	Naturmangfaldlova.....	27
5.2.3	Forholdet til andre lovverk.....	29
5.2.4	Ferdselsforbudet	29
5.2.5	Tolking og detaljering av unntaksreglane i verneforskrifta	29
5.2.6	Omtale av dei spesielle dispensasjonsbestemningane i verneforskrifta.....	30
5.2.7	Skjøtsel	30
5.2.8	Generelle dispensasjonsbestemningar.....	30
5.2.9	Generelle retningslinjer for saksbehandling.....	31
6	PERIODEN FORVALTINGSPLANEN GJELD	32
7	KJELDER.....	33
	Trykte dokument	33
	Nettstader	33
	Vedlegg 1 - Verneforskrifta	34
	Vedlegg 2 - Naturmangfaldlova.....	37
	Vedlegg 3 - Flybilette frå 2005 Foto: Øivind Leren	39
	Vedlegg 4: Leidningskart Herøy kommune ved Myklebustvatnet	40
	Vedlegg 5: Tiltak i Myklebustvatnet naturreservat i planperioden 2014 - 2018.....	41
	Vedlegg 6: Saksbehandling av forvaltingsplanen for Myklebustvatnet naturreservat.....	42
	Høyring:	42
	Fylkesmannen si vurdering:	42

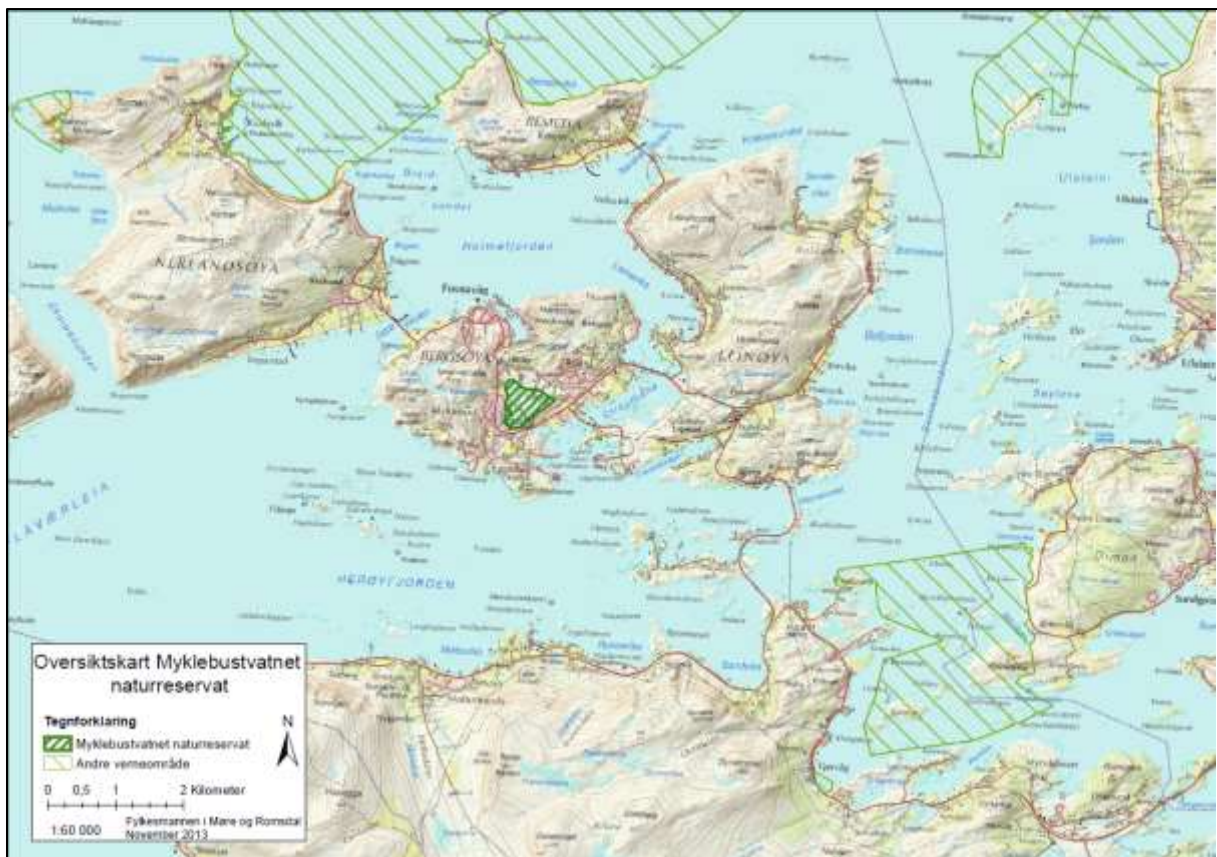
1. INNLEIING

Myklebustvatnet naturreservat i Herøy kommune i Møre og Romsdal fylke vart freda ved kongeleg resolusjon av 27. mai 1988 med heimel i naturvernlova. Føremålet med fredinga er ”å ta vare på eit viktig våtmarksområde med tilhøyrande plantesamfunn, fugleliv og anna dyreliv.”

Direktoratet for naturforvaltning har 12.04.2013 gjort ei mindre grenseendring og retta opp eigedomslista for naturreservatet. Den juridisk gjeldande grensa for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1:4.000 datert Direktoratet for naturforvaltning april 2013. Merkinga av vernegrensa i terrenget vart gjort av fylkesmannen med GPS-utstyr etter dei grensene som vart vedtekne i kongeleg resolusjonskartet. Grenseendringa er ikkje målt inn pr. 01.11.2013.

Det faglege grunnlaget for vernet er utkast til verneplan for våtmarksområde i Møre og Romsdal fylke frå 1982 med førearbeida til denne. Dette er første generasjon forvaltingsplan for Myklebustvatnet naturreservat.

Denne planen skal vere eit hjelpemiddel i forvaltninga av verneområdet ved å gi konkrete retningslinjer om bruk, skjøtsel og informasjon. Planen skal òg utdjupe og konkretisere vernereglane for å sikre ein mest mogleg einsarta bruk og forvaltning av verneområdet. Forvaltingsplanen er ikkje juridisk bindande, med unntak av der forvaltingsplanen syner til den vedtekne forskrifta for Myklebustvatnet naturreservat (*kursiv skrift*).

Figur 1 Myklebustvatnet naturreservat og nærliggende verneområde i Herøy og Ulstein

Kvifor vern?

Naturvern byggjer på oppleving av, og kunnskap og medvit om kvalitetar og eigenskapar i naturen. Norsk politikk og lovgiving baserer seg på at naturen har ein verdi i seg sjølv, ein eigenverdi, som gir all natur og alle arter ein rett til å eksistere. Mennesket inngår som ein del av naturen med eit særleg ansvar i kraft av sin sterke påverknad på mange økologiske prosessar. Naturen har også ein opplevingsverdi, ein verdi for folk si helse og trivsel, og gjennom friluftsliv ein verdi for å skape forståing for vern av natur. Myklebustvatnet er eit lite område i areal, men er eit viktig område for mellom anna fleire hekkande fuglearter og for fugl under trekk og overvintring.

Plan- og bygningslova vil ikkje alltid kunne stå sterkt nok mot mange ytre påverkningsfaktorar. Å verne område som naturreservat etter naturvernlova (no den nye naturmangfaldlova, forkorta NML) gir eit sterkare juridisk vern, og vil i best mogleg grad sikre arealet for framtida.

2. NATURGRUNNLAGET

2.1 Områdeskildring

Myklebustvatnet naturreservat dekkjer eit areal på ca. 309 dekar. Av dette er rundt 47 dekar vatn. Resten av arealet har ca. 44 daa skog på impediment, 21 daa myr og 34 daa dyrka mark og beite. Anna jorddekt fastmark utgjør 114 daa, grunnlendt mark litt over 44 daa og myr ca. 45 da.

Topografisk ligg naturreservatet sentralt på Bergsøya på 2-10 meter over havet. Myklebustvatnet er avgrensa av bygningar på alle kantar, med skolar og idrettsanlegg i nord, bustader i vest og aust, og verkstader og forretningar i sør.

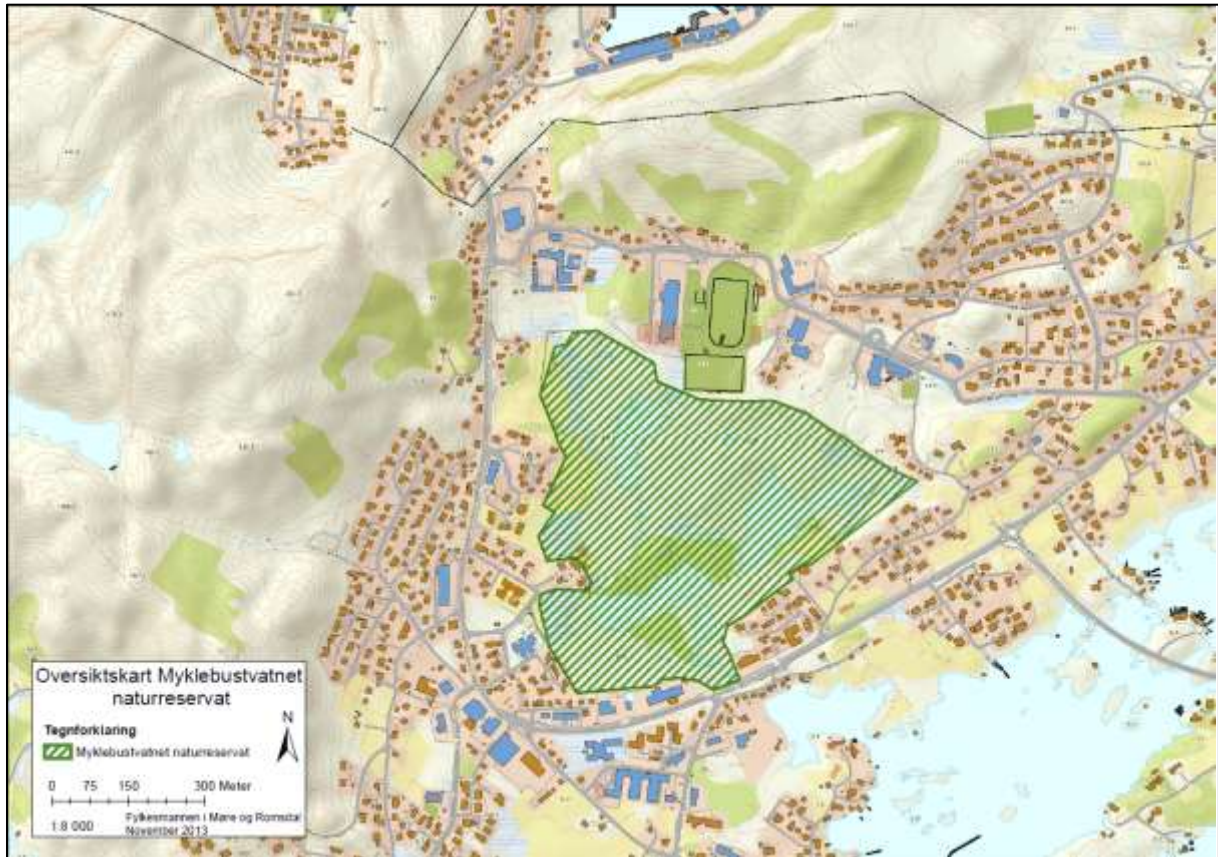
Bergartene i vestre del reservatet består av ulike gneisar. I austre del av reservatet er det ein eklogittførekomst. Begge desse bergartsgruppene forvitrar seint, er næringsfattige og har relativ lav pH. Av lausmassar finn vi moreneavsettingar og restar av marin strandavsettingar. Mykje av lausmassane er erodert bort, og det er stadvis svært tynt lausmassedekke. Mindre område med myr og torvmark grensar òg inn til vatna.

I området er det eit oseanisk klima med milde vintrar og liten temperaturforskjell mellom sommar og vinter som er typisk for kysten her i regionen. I Herøy ligg temperaturen på 2,0 °C for januar. Gjennomsnittstemperaturen for juli er ca. 14 °C. Herøy har ein årsnedbør på rundt 1300 mm.

2.2 Eigedomshforhold

I følgje den justerte verneforskrifta omfattar naturreservatet følgjande gnr/bnr: 29/2, 9, 14, 18, 21, 38, 181, 183, 184, 186, 188; 31/1, 4, 21, 32; 37/2, 3, 5, 6, 9, 12, 26, 40, 67, 100, 171, 229, 270, 273, 314, 318, 323, 396, 409 og 412.

Vi tek atterhald om at det kan vere feil i eigedomskartet som vi har lagt til grunn. Den vedtekne vernegrensa er merka i terrenget etter kart som følgde vernevedtaket i 1988. På enkelte stader er det manglande samsvar mellom dei nedsette grensemerka og det juridisk bindande vernekartet frå 1988. Dette vart retta opp ved grenseendringa i 2013.

Figur 2 Myklebustvatnet naturreservat med ny grense frå april 2013

2.3 Historisk bruk av området

Historisk har Myklebustvatnet naturreservat med omkringliggjande areal vore i bruk av menneske som naturressurs i uminnelege tider. Det har vore husdyr på beite på holmane ute i vatnet, og det er dyrka areal både på vest- og sør-austsida av reservatet. Det var fleire småbruk i drift rundt vatnet tidlegare tider, jf. også biletet på figur 3.

På vestsida av naturreservatet ligg ei gravrøys frå jernalderen, lokalitet nr. 45873 Eglemyra. Slike kulturminne er automatisk freda etter kulturminnelova § 4, j.

Tidlegare har det gått sjøaure opp i vatnet, men dette er no hindra av gjengroinga og fylling/kum i utløpsområdet.

Figur 3 Vestre del av Myklebustvatnet på 60-talet. Vatna og terrenget rundt var opnare. Foto: *Fotograf ukjent*.

2.4 Naturfaglege verdiar

2.4.1 Naturtypar

Den naturfaglege skildringa i planen er stort sett henta frå forarbeida til vernet, kartlegginga av biologisk mangfald i Herøy (Jordal & Grimstad, 2001) og einskildundersøkingar utarbeidd i etterkant av vernet. Vi har òg supplert med informasjon frå fagfolk og andre med lokalkunnskap. Myklebustvatnet er som prioritert naturtype verdsett til A (svært viktig) på grunn av at det er eitt av dei mest velutvikla næringsrike låglandsvatna i fylket, med rik flora og fauna.

Aktuelle naturtypar etter DN handbok nr. 13 er; Fragment av kystmyr A08, Rik kulturlandskapssjø E08 og Kystlynghei D07.

2.4.2 Vegetasjon

Vatnet er som nemnt eitt av dei få næringsrike låglandsvatna i fylket, og det har ein variert vegetasjon med omgjevande knausar, kystlynghei og myr. I sjølve vatnet er det store areal med høgstorrsump, mindre opne vassflater med flytebladvegetasjon, langskotvegetasjon og kortskotvegetasjon (Vegetasjonstypane O3, P1, P2, P3, P4).

Artsfunn: Folkestad (1976a) har karplanteliste for vatnet. Flytebladvegetasjonen inneheld tjønnaks, kysttjønnaks, grastjønnaks, rusttjønnaks, småtjønnaks, og truleg bendeltjønnaks, vidare flotgras, andmat og småpiggnopp. Det har ikkje lukkast å finna att bendeltjønnaks i

2000, men det var ei ulempe at ein ikkje hadde tilgang på båt, berre dregg. Denne arten har vore rekna som utrydda i Noreg, men er no kjent frå nye lokalitetar. Elles er det kjent tusenblad, hesterumpe, klovasshår, storblærerot, gytjeblåererot og småblærerot. I 2000 vart det også funne ein steril kransalge som anten er *Nitella flexilis* eller *N. opaca* (bestemt av A. Langangen). Den første av desse står på raudlista. Det vart elles funne stor mosekantarell (*Arrhenia lobata*), ein sopp som veks på mosar i myr- og sumpvegetasjonen, dette er 2. funn i fylket. På ein av holmane er det funne lodnebrege, den einaste kjende funnstaden i Herøy. Andre interessante artar i området er hagtorn, vårmarihand, sverdlilje og purpurlyng.

Fragment av kystmyr A08

Rundt vatna finn vi restar av myr i ulike gjengroingsfasar. I følge Skog og landskap sin markslagstatistikk utgjer myr 21 dekar av det verna området. Myrane er i hovudsak jordvassmyr. Mange artar i vår flora og fauna har desse myrane som sin einaste levestad i heile eller delar av året.

Rik kulturlandskapssjø E08

Denne naturtypen omfattar innsjøar i kulturlandskapet og vert kjenneteikna av relativt næringsrikt vatn. Mykje av næringsrikdomen i Myklebustvatnet kjem frå avrenning frå kulturlandskapet og tidlegare tiders utslepp av kloakk. Naturtypen er viktig fordi den er av dei mest artsrike ferskvassførekomstane våre og er viktig leveområde for næringskrevjande planter og dyr i ferskvatn.

Kystlynghei D07

Naturtypen er resultatet av kulturpåverknad ved at skog vart hogd og brent saman med lyng, og så har husdyrbeite og gjenteken lyngbrenning skapt ei lynghei med i hovudsak ung røsslyng. I Myklebustvatnet finn vi denne naturtypen på dei høgste haugane der det ikkje er våtmark. Kystlyngheia er i tilbakegang pga. manglande beite og gjengroing med sitkagran og andre treslag.

Truslar

Rike kulturlandskapssjøar er utsette for ei rekkje truslar. Overgjødning i form av tilsig av næringsstoff frå landbruk, kloakk m.v. kan føre til algeoppblomstring, attgroing i vatnet og oksygensvikt som igjen har negative konsekvensar særleg for botnlevande dyr og planter. Tilsig av anna forureina vatn som t.d. oljehaldig avløpsvatn er òg ein generell trussel mot vassdrag.

Driftsformene i jordbruket har endra seg radikalt dei siste 50 åra. Mellom anna er beite av husdyr som storfe og sau slutt i Myklebustvatnet. Dette fører til attgroing og endra samansetting av planteartar spesielt i opne landskap som kystlynghei og myr. Innføring av utanlandske treslag som sitkagran er òg med på å endre vegetasjonsbiletet, det tørkar opp grunnen, og gjev grunnlag for gjengroing med lauvtre og andre naturleg førekommande artar.

Andre framande planteartar er i ferd med å etablere seg i og inntil Myklebustvatnet. Dette er gjerne hageplantar som spreier seg ved uttømming av hageavfall eller naturleg spreiring. Både

parkslirekne og rynkerose er observert, og også hagelupin vil kunne etablere seg i dei tørraste delane av reservatet.

Seinking av vasstanden i nedre del av reservatet gjev også vegetasjonsendringar. Vegetasjon i opne vassflater vert erstatta med sumpvegetasjon, som for sin del kan bli utkonkurrert av fastmarksvegetasjon i ytterkantane.

2.4.3 Fauna

Vatnet er særleg av interesse som hekkelokalitet, men for enkelte arter og som trekklokalitet og eventuelt overvintringsplass. Etter dei kriteria som er nytta, er førekomsten av 4 arter (alle hekkande) vurdert å vere av regional interesse og 16 arter (15 hekkande) av nasjonal interesse. Dette, saman med den sers tette hekkebestanden av mange arter og stor artsvariasjon av vassfugl, gjev lokaliteten spesielt høg, nasjonal verneverdi. Fuglefaunaen representerer eit typisk, næringskrevjande slettesjøsamfunn, med dei fleste, sørlege, kravfulle våtmarksarter i Noreg representert, bl.a. 8 hekkande andeartar av 15 andefuglartar påviste, samtlege norske riksefuglarter regelmessig i hekketida, 12 vadefuglartar, ein heller stor fiskemåsekoloni og ein god bestand av fleire våtmarksavhengige småfuglarter, m. a. sivsongar. Det er kjent padde, stingsild, ål og aure i vatnet (Folkestad 1976a, Fylkesmannen i MR 1982).

Ei enkel kartlegging i 2013 av Ingar Bringsvor (upubl.) har påvist ein sivsongar, men ingen nattsongarar eller rikser. Her var hekkande grågås, minst 5 par fiskemåse, stokkand og ei knekkand. Det er påvist vassrikse i 2012 og myrrikse i 2011 (artsobservasjoner.no).

Av større pattedyr beiter hjort i området.

Figur 4 Sivsporv hekkar i reservatet Foto: Jens Nygård

Figur 5 Vassnymfe, hann Foto: Fylkesmannen

Truslar

Moglege truslar mot fuglebestandane kan vere komplekse og varierer frå art til art. Mest sannsynleg ligg dei største negative påverknadene/truslane langt utanfor grensene til verneområdet. Enkelte fugleartar krev opne areal for å hekke og for å føle seg trygge under søk etter næring. Slik sett er den tiltakande gjengroinga av Myklebustvatnet negativ. Minken utgjer òg ein trussel i enkelte lokalmiljø. For å halde bestanden av mink lågast moglege bør ein stimulere til fangst av denne arten.

Myklebustvatnet er eit lite naturreservat, og det er bygd inntil reservatet på alle kantar. Dette utgjer ein risiko for forstyrring av sårbare fugleartar, og særleg negativt kan dette vere i hekketida.

2.5 Bevaringsmål

Formålet med Myklebustvatnet naturreservat er etter forskrifta kap. III, å «*ta vare på eit viktig våtmarksområde med tilhøyrande plantesamfunn, fugleliv og anna dyreliv.*»

Verneforskrifta skal konkretiserast mellom anna gjennom forvaltingsmål og bevaringsmål for naturreservatet. Bevaringsmåla viser i hovudsak kva naturtypar/kvalitetar ein ønskjer å bevare i verneområdet. I denne planen er naturtypane for Myklebustvatnet delt i tre kategoriar. Det er definert seks bevaringsmål for reservatet, sjå tabell 1 og tilhøyrande kart. For alle vatn som er verna er det naturleg å sjå på kjelder som påverkar vasskvaliteten, sjølv om desse ligg utanfor det verna området. Fylkesmannen som forvaltingsstyresmakt for verneområdet har inga myndigheit utanom det området som er verna, men kan oppmode andre forvaltingsorgan, kommunen og grunneigarar til å ta den totale belastinga til vatnet og føre var prinsippet i den daglege forvaltninga. For Myklebustvatnet er det viktig for verneformålet å ha open vassflate og halde dei andre areala nær vatnet opne.

For å kunne definere gode og målbare bevaringsmål, må ein ha kunnskap om naturkvalitetane ein ønskjer å bevare. Ein må òg ha kunnskap om utviklinga av dei ulike naturtypane over tid.

Figur 6 Brunnakkepar Foto: Fylkesmannen

Forvaltingsplan for Myklebustvatnet naturreservat

Naturen er i endring både med og utan menneska sin påverknad. Eit forvaltingsmål bør derfor vere å auke kunnskapen om naturkvalitetane i det verna området. Det er òg avgrensa kva erfaring som finst med bruk av bevaringsmål i norsk naturforvaltning. Bevaringsmåla i denne planen kan verte justert når arbeidet med nasjonale standardar for bevaringsmål for ulike naturkvalitetar er ferdig.

Forklaringar på uttrykk som går igjen i planen:

Naturtype

Med naturtype forstår vi eit einsarta, avgrensa område i naturen som omfattar plante- og dyreliv og miljøfaktorar. Eit landskap med stor variasjon inneheld eit stort mangfald av naturtypar. Naturtypane er kartlagt etter nærare rettleiarar, som DN-Handbok nr. 13 eller Naturtypar i Norge (NiN-systemet).

Tilstandsvariabel

Med tilstandsvariabel forstår vi den eller dei eigenskapane ved naturtypen som bevaringsmålet er retta mot.

Bevaringsmål

Bevaringsmål er den tilstanden ein ønskjer at eit utval av naturkvalitetar i eit verneområde skal ha. Bevaringsmåla skal helst vere målbare, og kan eksempelvis presiserast gjennom mål for areal eller førekomst av bestemte arter.

Tilstandsklasse

Tilstandsklasse er ei inndeling i god, middels eller dårleg. Dette fortel oss kva for tilstand naturtypen er i.

Retningsliner

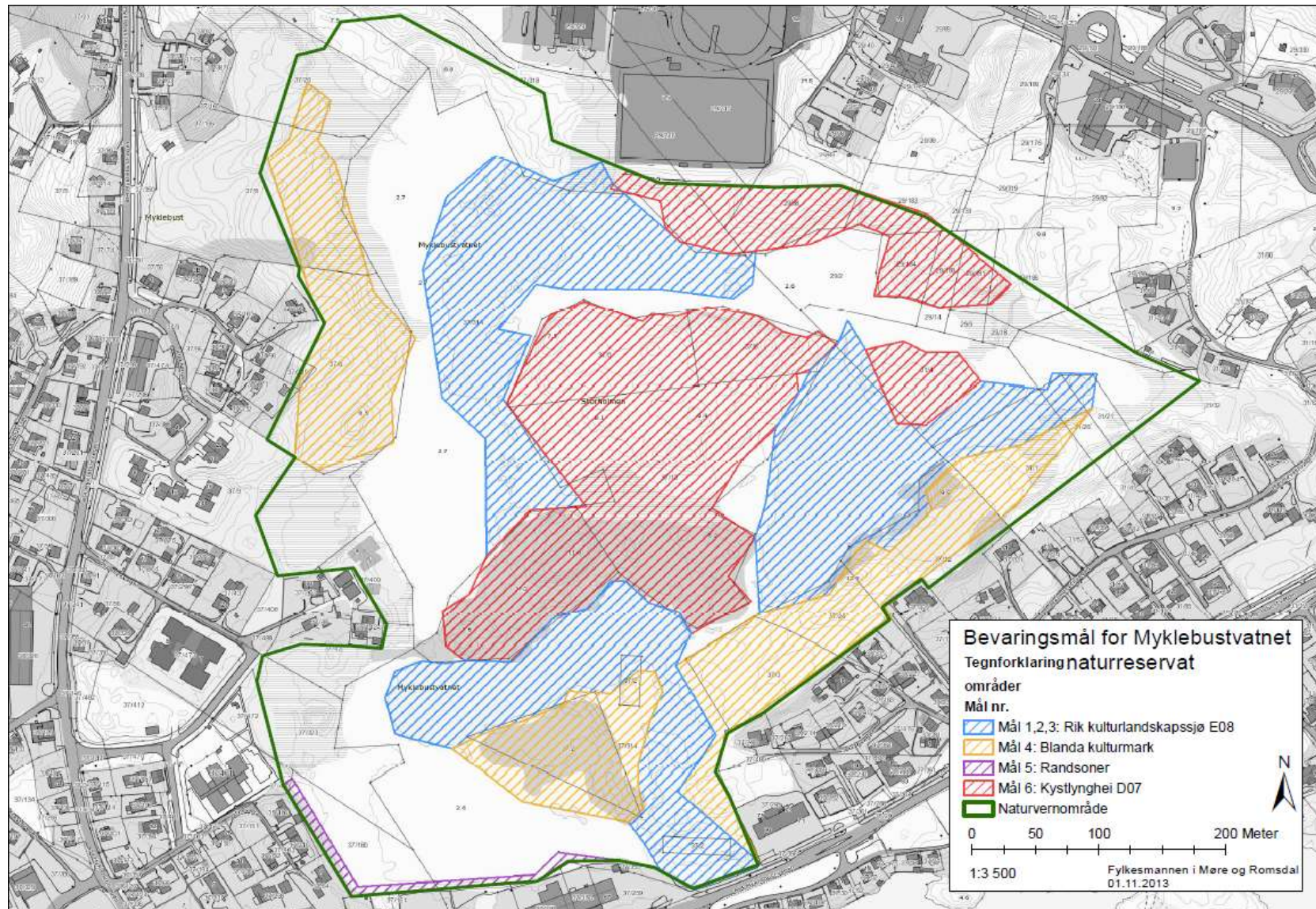
Dette er eit samleomgrep for alle målsettingar knytt til brukarinteressene i eit verneområde. Slike mål er knytt opp mot friluftsliv, jakt, landbruk og andre brukarinteresser.

Forvaltingsplan for Myklebustvatnet naturreservat

Bevaringsmål for Myklebustvatnet naturreservat

Mål nr.	Naturtype	Tilstandsvariabel	Bevaringsmål	Overvaking	Tilstandsklasse	Tiltak
1	Rik kulturlandskapssjø E08	Hekkende ender	Årleg hekking av krikand, stokkand, brunnakke og toppand	Feltobservasjon av SNO/ornitologar	Middels	Unngå inngrep og forstyrningar, halde stor nok open vassflate
2	Rik kulturlandskapssjø E08	Overvintrande sangsvanar	Sangsvanar skal beite årleg	Feltobservasjon av SNO/ornitologar	Middels	Unngå inngrep og forstyrningar, halde stor nok open vassflate
3	Rik kulturlandskapssjø E08	Førekost av myrrikse og vassrikse	Årleg førekost av myrrikse og vassrikse, og sannsynleg hekking	Feltobservasjon av SNO/ornitologar	Ukjent	Unngå inngrep og forstyrningar
4	Blanda kulturlandskap	Hekking av kravfulle sangarar	Hekking av grashoppesongar, tornsongar og sivsongar	Feltobservasjon av SNO/ornitologar	Middels grunna gryande attgroing	Unngå inngrep og forstyrningar
5	Randsoner	Innslag av rynkerose, hagelupin og parkslirekne	Det skal ikkje finnast rynkerose, hagelupin eller parkslirekne i reservatet	Feltobservasjonar etter gjennomført tiltak	Middels grunna eksisterande førekomstar	Fjerne etablerte bestand, og hindre oppslag av nye plantar.
6	Kystlynghei D07	Innslag av framande treslag, gjengroing	Det skal ikkje finnast sitkagran i reservatet, kystlyngheia skal vere open	Fotodokumentasjon, flybilete	Middels	Fjerne treoppslag og gjenvekst

Forvaltingsplan for Myklebustvatnet naturreservat

Figur 7 Bevaringsmål for Myklebustvatnet naturreservat

3. BRUKARINTERESSER

3.1 Verneforskrifta og brukarinteressene

Verneforskrifta er grunnlaget for kva som er tillate innafor Myklebustvatnet naturreservat. I dette kapittelet og kapittel 5 vil dei aktuelle reglane i verneforskriftene bli knytt opp mot dei ulike brukarinteressene. For kvart tema er det sett opp eit sett med retningsliner for aktivitetar og forvaltingspraksis.

Verneforskriftene er bygd opp slik at kapittel IV i forskrifta gjev eit oversikt/opplisting over kva aktivitetar som ikkje er tillate innafor verneområdet. I kapittel V går det fram kva for aktivitetar som er unnateke frå forboda i kapittel IV, mens det i kapittel VI er ei oversikt over kva aktivitetar fylkesmannen kan gje løyve til etter søknad. Aktivitetar som er forbode etter kapittel IV, og ikkje nemnt i kapittel V eller gitt løyve til etter kapittel VI, er i utgangspunktet forbode.

Fylkesmannen kan likevel etter søknad gje dispensasjon frå verneforskriftene i enkelte tilfelle etter § 48 i naturmangfaldlova. Tolking av forskrifta er nærare omtala i kapittel 5.2.

3.2 Landbruk

I nedslagsfeltet til reservatet er det i dag ikkje lenger aktiv jordbruksdrift, og alt husdyrbeite er opphøyr. Det er gamle beite- og slåttemarkar i gjengroing i vestkanten av reservatet. Det er planta sitkagran i nordre delar av reservatet. Nye tre veks opp andre stader i reservatet.

Aktuell landbruksaktivitet vil vere å ta ut framande treslag og anna gjengroingsskog. Framande plantearter for landsdelen kan på sikt øydeleggje den naturlege vegetasjonen i delar av verneområdet, og kan utgjere ein trussel mot leveområdet til fuglane og stadeigen vegetasjon dersom dei får setje frø og spreie seg.

Retningsliner for landbruket

- Det er eit mål å halde reservatet mest mogleg ope for trevegetasjon.
- Fjerne enkeltførekomstar av framande treslag inne i verneområdet.

3.3 Friluftsliv og rekreasjon

Delar av områda rundt vatnet er mykje nytta til rekreasjon på sommartid (bar mark). Vatnet blir òg nytta til å gå på skeiser på i vintrar med trygg is.

Området er ikkje eigna til fiske, og for det er forbod mot jakt i naturreservatet, jf. kap. IV, punkt 2: «*Alt vilt, medrekna hi, reir og egg er freda mot all form for skade, øydelegging og uturvande uroing, jf. § 3 i viltlova. Jakt, fangst, bruk av skytevåpen er forbode. Hundar må ikkje sleppast lause i reservatet. Utsetjing av vilt er ikkje tillate.*» Vi gjer her merksam på at §

3 i viltlova er erstatta av § 15 i NML av 01.07.2009. Det kan opnast for fangst av mink med slagfeller som eit skjøtselstiltak for å hindre predasjon på fugl og fugleungar.

Det er ferdselsforbod til fots i Myklebustvatnet naturreservat i perioden 1. mars – 31. oktober. Ein vil her presisere at det er bandtvang på hund heile året inne i verneområdet. Elles gjeld friluftsløva med sine rettar og plikter i det verna området.

Det er eit lokalt ønskje om å lage ein universelt utforma tursti rundt Myklebustvatnet. Denne er delvis tenkt lagt inne i reservatet. Ein slik sti må ta omsyn til faren for å forstyrre fuglelivet, og difor bør ein utnytte eksisterande gangveggar og gater med liten trafikk. Det kan vurderast å legge ein enkel sti på delar av vestsida av naturreservatet.

Retningsliner for friluftsliv og rekreasjon

- Det er ferdselsforbod i tida 1. mars – 31. oktober
- Ut over dette skal fuglelivet uroast minst mogleg som følgje av ferdsel og ved behov kan ferdsel kanalisert bort frå dei mest sårbare områda
- Jakt er forbode
- Det er heilårs bandtvang for hundar

3.4 Undervisning, formidling og forskning

Informasjonstavler er utarbeidd. Ei er sett opp på sørsida ved Statoil-stasjonen, medan ei anna vert sett opp på nordsida når anleggsarbeida nord for reservatet er fullførte. På nordsida vil tavla stå nær mange anlegg og institusjonar som grunnskole, vidaregåande skole, badeland og idrettsstadion. Det skulle liggje til rette for å lage ulike undervisningsopplegg gjennom heile skuleåret i verneområdet. Faglege tema finst både i vegetasjon, ferskvatn, fugleliv, anna dyreliv og lokall historie. Skulen kan kombinere ekskursjonar med bruk av informasjon om området på nett. Undervisninga må tilpassast ferdselsforbodet i tida 01.03 – 31.10.

Ein framtidig tursti rundt Myklebustvatnet kan brukast i informasjonssamanheng. Det kan etablerast enkelte utkikkspunkt med informasjon.

Fagstoff om Myklebustvatnet naturreservat finn ein mellom anna på naturfaglege internettsider som; www.miljodirektoratet.no, www.artsdatabanken.no, www.fylkesmannen.no og www.miljostatus.no.

Retningsliner for undervisning, formidling og forskning

- Det skal setjast opp informasjonstavle på eigna plassar rundt det verna området.
- Det kan leggast til rette for undervisning og formidling innafor verneområdet så sant dette ikkje går ut over verneformålet.

3.5 Bygg og tekniske inngrep

3.5.1 Leidningsnett

Myklebustvatnet ligg nedstrøms mange bustader, offentlege bygg og næringsbygg, og det går mange ulike vassleidningar i og inntil reservatet. Vi vil vise til vedlegg 6 for detaljar. Det er ønskeleg at mest mogeleg vatn vert ført til naturreservatet, og difor vert overvassleidningar ført dit. Det er 2 overvassleidningar frå tette flater i nord, frå parkeringsareal ved badeanlegget og idrettsbanane, som vert ført ut i nordre vatnet etter reinsing i oljeutskiljar. Tilsvarende vert ei overvassleidning frå bustadområda vest for reservatet ført ut i sør-vestre vatnet. Spillvassleidningar for kloakk vert ført vekk frå vatnet og til reinseanlegg utanfor feltet. Det går leidningar inne i reservatet på vestsida og langs grensa i sør.

Figur 8 Det går spillvass- og overvassleidningar langs grensa i sør

3.5.2 Utløpskummen

Myklebustvatnet har berre eitt utløp. Dette ligg i austre del av vatnet og renn over ein utløpskum og vidare i kulvert under fylkesveg 654. Det er lekkasjar rundt overløpet, og vatnet er seinka om lag 0,5 meter her i periodar med normal til låg vassføring. Dette medfører fare for igjengroing i nedre del av vatnet, og at det vert dårlegare eigna for vassfugl.

Det er også mistanke om lekkasje gjennom vegfyllinga. Her har det vorte gjort forsøk på å tette mot gangvegfyllinga. Ei evt. oppfølging av dette vil måtte skje i samarbeid med Statens vegvesen.

Det vert utgreidd eit prosjekt med å tette rundt overløpskummen. Evt. lekkasjar i vegfyllinga vil måtte vurderast seinare.

Figur 9 Det er store lekkasjar rundt overløpskummen, og nedre del av vatnet er seinka minst 50 cm pga. dette.

3.5.3 Bygg og inngrep i randsonene utanfor reservatet

Myklebustvatnet ligg som tidlegare nemnt svært nær store bygningsmassar, vegar og andre tekniske anlegg. Dette kan gje uheldige verknader på naturreservatet ved forstyrring, støy, forureining og fysiske endringar. Dersom ein skal ta vare på Myklebustvatnet naturreservat på ein god måte, må ein ta omsyn til dette også ved aktivitetar og tiltak utanfor. Fylkesmannen i Møre og Romsdal vil oppmode grunneigarar, Herøy kommune og andre styresmakter til å vise varsemd også i randsona og nedslagsfeltet til det verna området. Vi syner òg her særskild til naturmangfaldlova § 49 “*utanforliggande verksemd som kan føre til skade inn i eit verneområde*”. Plan og bygningslova gir òg signal om å vise varsemd i randsona til verna område gjennom PBL § 11-8 omsynssoner og § 12-6 omsynssoner i reguleringsplan.

I april 2013 vart det gjort ei grenseendring i nord-vestre del av reservatet for å kunne få plass til ei omlegging av fylkesveg 654 med ei ny rundkøyring og gangveg langs denne. Dette medfører fylling ut i det som tidlegare var naturreservat, og meir menneskeleg ferdsel langs randsona. Det er behov for avbøtande tiltak her ved støyskjerm og etablering av avskjermande vegetasjon.

Ei vanleg utfordring nær bygningar er at det oppstår overskottsmassar, avfall eller eit arealbehov for å plassere ulike installasjonar og gjenstandar. Når reservatet ligg så nær, kan dette medføre at dette vert plassert i dette. Ved synfaringar er det påvist at det er plassert hageavfall, overskottsmassar av jord, betong og asfalt, leikeapparat m.v. i reservatet. Det er også opparbeidd delar av eigedommar inne i reservatet.

Det er viktig å informere om kor grensene går, og kva som er tillate inne i reservatet. Det er behov for å fjerne slike mindre påverknader, og dette må skje i eit tett samarbeid med grunneigarane.

Retningslinjer for bygningar og tekniske anlegg

- Nye bygningar og anlegg skal ikkje oppførast i verneområdet.
- Det skal ikkje sleppast ut forureina avløpsvatn til reservatet.
- Overvatn frå det naturlege nedslagsfeltet skal førast inn i reservatet etter evt. oljeavskiljing.
- Utløpskummen skal tettast slik at vasstanden blir heva og alt vatn går ut via overløpet.
- Det skal ikkje plasserast overskottsmassar, hageavfall eller gjenstandar i reservatet, og eksisterande bør fjernast.

4 FORVALTINGSOPPGÅVER OG TILTAK

4.1 Oppsyn

4.1.1 Status og utfordringar

Med eit vernevedtak oppstår det behov for å føre kontroll med at vernebestemmingane og vilkåra i eventuelle dispensasjonsvedtak blir etterlevd. Statens Naturoppsyn (SNO) har ansvaret for oppsynet i verneområda i Noreg.

SNO har oppsynsstyresmakt i medhald i lov av 21. juni 1996 om statleg naturoppsyn og politistyresmakt etter miljølovene (friluftsløva, naturmangfaldlova, motorferdsellova, kulturminnelova, viltlova, lakse- og innlandsfiskelova og delar av forureiningslova). SNO-Molde har ansvaret for oppsynet i reservatet. I tillegg til kontrolloppgåvene etter disse lovene, skal oppsynet drive rettleiing og informasjon, skjøtsel, tilrettelegging, registrering, overvaking og dokumentasjon. Mange av disse tiltaka blir gjort i samråd med fylkesmannen og er nærare presentert i denne planen.

4.1.2 Tiltak

- 1) SNO besøker området årleg, jf. bestillingsdialogen.
- 2) Infotavlene og andre skilt skal haldast i stand til ei kvar tid.

4.2 Skjøtsel og restaurering

4.2.1 Status og utfordringar

Myklebustvatnet naturreservat står i fare for gjengroing. Det er planta framande bartre fleire steder i reservatet, i hovudsak sitkagran. Også stadeigen lauvskog brer seg pga. manglande beitetrykk.

Vassstanden er endra ved at det er lekkasjar rundt overløpskummen, og vatnet er seinka med ca. 0,5 m ved denne. Dette gjev vegetasjonsendringar i det nedste bassenget.

4.2.2 Mål

Mål ved ulike skjøtels- og restaureringstiltak kan oppsummerast slik:

- 1) Sikre og bevare artsmangfaldet og landskapsbildet i vatna og sump- og heiområda inntil.
- 2) Reetablere ein vasstand tilsvarande den før overløpet og vegfyllinga nedstraums vatna vart bygd.
- 3) Unngå gjengroing i landdelen av naturreservatet med framande artar og naturleg førekommande lauvskog og kratt.

4.2.3 Retningslinjer

- 1) Alle skjøtsels- og restaureringstiltak skal skje i regi av fylkesmannen og SNO.
- 2) Aktive tiltak som krev inngrep i felt bør skje utanfor hekketida.
- 3) Tilbod om gjennomføring av skjøtsel og restaurering skal om mogeleg tilbydast grunneigarane og lokale organisasjonar, jf. naturmangfaldlova § 47.

4.2.4 Tiltak

- 1) Fylkesmannen er ansvarlig for fjerning av framande planteartar, og skal samarbeide med grunneigarane. Arbeidet bør startast raskast mogeleg.
- 2) Fylkesmannen er ansvarleg for å restaurere vatna og heve vasstanden. Dette bør startast seinast i 2015.

Figur 10 Tiltakande gjengroing med rynkerose

4.3 Overvaking

4.3.1 Status og utfordringar

Tidligere var det store verdier knytt til fuglelivet i naturreservatet. Det har skjedd endringar i samansetnaden i fuglelivet, utan at det er gjennomført systematiske undersøkingar som dokumenterer tilstanden. Det vil bli bygd ei ny rundkøyring med gangveg på fylkesveg 654 i

nord-vestre del av reservatet. Det er behov for overvaking for å fange opp langtidsendringar og dokumentere effekten av ny vegbygging.

Området gror att, og dette trugar naturlege førekommande planteartar i lyngheiene. Ein art som purpurlyng (NT) vil vere sårbar for gjengroing. Det krevst difor overvaking av plantelivet.

4.3.2 Mål

- 1) Registreringer i Myklebustvatnet naturreservat skal gje nødvendig kunnskap for å definere operative bevaringsmål og treffe nødvendige skjøtselstiltak for å nå målsettingane.
- 2) Overvaking av fugle- og plantebestandene i Myklebustvatnet naturreservat skal gje kunnskap om utviklinga til artane.

4.3.3 Retningslinjer

- 1) Fylkesmannen er ansvarleg for å etablere overvaking av naturkvalitetane i Myklebustvatnet naturreservat, og sett arbeidet bort til Statens naturoppsyn, eigna firma eller kompetent organisasjon.
- 2) Resultata av overvakinga skal rapporterast til Fylkesmannen årleg.
- 3) Utviklinga og tilstanden til naturkvalitetane skal evaluerast, slik at bevaringsmål kan tilpassast eit betre kunnskapsgrunnlag.

4.3.4 Tiltak

- 1) Fylkesmannen skal i løpet av 2014 sette i gang registrering av fuglebestanden i reservatet. Registreringa skal spesielt dekke hekkesesong og vintersesong.
- 2) Vegetasjonen i Myklebustvatnet skal kartleggast seinast frå 2015 av. Dette er særleg viktig for å registrere effekten av skjøtselstiltak.

4.4 Informasjon og formidling

4.4.1 Status og utfordringar

Det er satt opp ytterligere 2 informasjonstavler på andre stader i reservatet. Ut over denne er det grensemerker eller verneskilt flere stader.

Naturreservatet ligger rett ved tettstaden Fosnavåg som har bystatus. Her er betydelig ferdsel til alle årstider, og mange er ute etter å oppleve hav og kystnatur. Ein vil finne mange i målgruppa potensielle besøkande i Myklebustvatnet.

Naturreservat har eit stort potensiale for bruk i undervisning. Det er grunnskole og vidaregåande skole eit steinkast frå reservatet, og det ligg difor godt til rette for å basere naturfagundervisninga på element fra Myklebustvatnet.

4.4.2 Mål

- 1) Informasjonsplakaten skal til ei kvar tid ha korrekte opplysningar om naturverdiane eller naturkvalitetane.
- 2) Besøkande til området skal få god informasjon om vernekvalitetane.
- 3) Skoleverket skal kunne bruke naturreservatet til naturfagundervisning .

4.4.3 Retningslinjer

- 1) Informasjonsmaterialet skal utarbeidast av Fylkesmannen eller av den han utpeikar til å gjere arbeidet. Det skal likevel kvalitetssikrast av Fylkesmannen.
- 2) Det skal vere eit godt samarbeid med andre instansar.
- 3) Informasjonen skal ikkje medføre auka belastning på naturreservatet og fare for brot på ferdselsforbodet.

4.4.4 Tiltak

- 1) Informasjonstavlene skal haldast oppdaterte og i god stand.
- 2) Det skal etablerast eigna utkikkspunkt til reservatet med informasjon.
- 3) Fylkesmannen kan bidra til å lage eigna undervisningsmateriell om reservatet og verdiar ein finner der.
- 4) Det skal informerast om Myklebustvatnet på naturbase.no og andre eigna nettstader.

Figur 11 Infotavle Foto: Statens naturoppsyn

Sjå vedlegg 5 med alle prioriterte tiltak i planperioden.

5 SAKSHANDSAMING

5.1 Forvaltningsstyresmakter

Ansvar for forvaltninga av Myklebustvatnet naturreservat involverer følgjande styresmakter:

- 1) **Miljøverndepartementet (MD)** er øvste styresmakta for miljøforvaltninga i Noreg. Departementet har ansvaret for at den miljøpolitikken Stortinget har vedtatt blir gjennomført. MD er overordna styresmakt for forvaltninga av område verna etter naturmangfaldlova.
- 2) **Miljødirektoratet (MID)** er øvste fagstyresmakt for naturvernområde i Noreg og har hovudansvar for forvaltning av område verna etter naturmangfaldlova. MID avgjer kven som skal vere forvaltningsstyresmakt for det enkelte verneområdet. MID er klageinstans for vedtak som forvaltningsstyresmakta i det enkelte verneområdet har gjort. Miljødirektoratet skal også rettleie forvaltningsstyresmakta i praktiseringa av verneforskriftene.
- 3) **Fylkesmannen i Møre og Romsdal (FM)** er forvaltningsstyresmakt for Myklebustvatnet naturreservat.
- 4) **Herøy kommune** er styresmakt på fleire av dei andre lovverka som kan få verknad innan fredingsområdet, eksempelvis plan- og bygningslova og motorferdsellova.

5.2 Lovverk, føringar og forvaltning

5.2.1 Verneforskrifta

Verneforskrifta for Myklebustvatnet naturreservat ligg vedlagt i kapittel 8.1. Sjølv om den generelle dispensasjonsheimelen i forskrifta kap. VIII no er erstatta av § 48 i naturmangfaldlova, slår overgangsbestemmingane i § 77 fast at eldre vernevedtak fortsatt gjeld inntil Kongen måtte bestemme noko anna. Miljødirektoratet har utarbeidd eit rundskriv «Forvaltning av verneforskrifter» (DN 2010) som vert lagt til grunn for saksbehandlinga.

Verneforskrifta har som formål å oppretthalde den tilstanden som området var i ved fredingstidspunktet, samt å fremme verneformålet. Det er Fylkesmannen sitt ansvar at verneforskrifta blir forvalta i forhold til verneformålet, og viss verneverdiane blir forringa, er det Fylkesmannen sitt ansvar at nødvendige tiltak blir igangsett. Forvaltninga av verneområdet skal skje med eit langsiktig perspektiv. Dette stiller krav til langsiktig tenking hos både dei daglege brukarane og Fylkesmannen. Forvaltningsplanen for Myklebustvatnet naturreservat er planlagt å rullerast kvart 10. år for å kunne fange opp eventuelle endringar i verneområdet (jf. kapittel 6).

5.2.2 Naturmangfaldlova

I medhald i naturmangfaldlova § 7 skal prinsippa i naturmangfaldlova §§ 8-12 leggst til grunn som retningsliner ved utøving av offentleg styresmakt, og det skal framgå av avgjerda korleis desse prinsippa er teke omsyn til og vektlagt i vurderinga av saka. Forvaltningsmåla i §§ 4 og 5 skal også trekkast inn i skjønnsutøvinga.

Forvaltingsplan for Myklebustvatnet naturreservat

Prinsippa skal brukast også ved forvaltning av eksisterande verneområde, her under utarbeiding av forvaltingsplaner.

Etter § 8 i naturmangfaldlova skal offentlege avgjerder som påverkar naturmangfaldet så langt det er rimelig, bygge på vitskapleg kunnskap om artane sin bestandssituasjon, naturtypene si utbreiing og økologiske tilstand, samt effekten av påverknader. Vidare skal kunnskap som er basert på generasjonars erfaringar gjennom bruk av og samspel med naturen vektleggast. Det er opp gjennom åra gjennomført ulike naturfaglege undersøkingar i Myklebustvatnet naturreservat, og det føreligg fleire rapporter som dokumenterer naturkvalitetane. Dette kunnskapsgrunnlaget er lagt til grunn i forvaltingsplanen. Kunnskap om historisk bruk er også lagt til grunn i planen, bl.a. i samband med vurdering av skjøtselstiltak.

Ut frå dagens kunnskap, vil tiltaka som blir foreslått og den forvaltningspraksisen som er skissert i forvaltingsplanen, neppe ha nokon særleg negativ innverknad på artane og naturtypene som ein ønskjer ivareteke gjennom vernet. Tvert imot vil aktive skjøtels- og restaureringstiltak forbetre situasjonen for naturtypene myr, kystlynghei og rik kulturlandskapsjø. Heving av vasstanden i nedre del vil også kunne tilbakeføre situasjonen i retning naturtilstanden. Forvaltingsplanen er utarbeidd innafør ramma av dei restriksjonane som er sett i verneforskrifta. Vi vurderer det slik at forvaltingsplanen og oppfølging av denne med stor grad av sannsynlegheit vil føre til ei positiv utvikling for artane og naturtypene i området, jf. naturmangfaldlova §§ 4 og 5.

Den føreliggjande kunnskapen om artene sin bestandssituasjon, naturtypene si utbreiing og økologisk tilstand i denne saka, blir vurdert å vere tilstrekkeleg for å utarbeide den føreliggjande forvaltingsplanen, og retningslina om kunnskapsgrunnlaget i § 8 vert sett på som oppfylt. Føre-var-prinsippet vert difor tillagt lita vekt i denne saken, jf. naturmangfaldlova § 9.

Forvaltingsplanen gir nærare retningslinjer for aktivitetar som er tillate i naturreservatet innafør ramma av verneforskrifta og naturmangfaldlova. Vurdering av den enkelte aktivitet i forhold til samla belastning i verneområdet, vil vere svært relevant ved vurdering av søknader om dispensasjonar frå verneforskrifta. I samband med forvaltingsplanen er det utarbeidet nærare bevaringsmål for ulike naturkvalitetar som grunnlag for overvaking av naturtilstanden i området. Dette vil gje eit styrka grunnlag for å kunne vurdere samla belastning av ulike aktivitetar i området. Prinsippet i naturmangfaldlova § 10 om økosystemtilnærming og samla belastning er dermed vurdert og tillagt vekt.

Prinsippet i naturmangfaldlova § 11 om at kostnadene ved miljøforringing skal berast av tiltakshavar, får ingen særleg verknad, ettersom verneforskrifta som forvaltingsplanen bygger på legg vesentlege avgrensingar på kva tiltak som kan gjerast i området. Dei tiltaka som vil kunne gjennomførast vert vurdert til ikkje å ha vesentleg negativ effekt på naturtypar, artar eller økosystem.

Prinsippa i § 12 vert vurdert til å vere relevante. Prinsippet om beste tilgjengelige teknikkar og driftsmetodar blir vurdert som aktuelt bl.a. i samband med skjøtselstiltak. Prinsippet om beste lokalisering blir vurdert som relevant i ved m.a. behandling av søknader om dispensasjonar, både når det gjeld spørsmålet om dispensasjon bør gjevast og eventuelt kva

vilkår som bør setjast. Forvaltingsplanen legg opp til skjøtselstiltak som er vurdert å vere best mogeleg tilpassa naturkvalitetane ein ønskjer å ta vere på. Gjennom overvakinga av naturtilstanden som planen legg opp til, vil ein få eit godt grunnlag for å evaluere gjennomførte skjøtselstiltak og ev. gjere korrigeringar både når det gjeld teknikkar/metodar og lokalisering.

5.2.3 Forholdet til andre lovverk

Det strengaste lovverket er gjeldande for området. Det er viktig å merke seg at andre lover og forskrifter gjelder i tillegg til verneforskriftene i område verna etter naturmangfaldlova, noko som medfører at det kan vere behov for å innhente løyve frå f.eks. kommunen. Ved søknader om løyve til motorisert ferdsel vil det i de fleste tilfelle vere nødvendig med både dispensasjon frå motorferdsellova og frå verneforskrifta, eventuelt § 48 i naturmangfaldlova. Med få unntak vil verneforskrifta ha strengare bestemningar vedrørende bruk og tiltak enn anna lovverk. Det er derfor naturleg at ein søknad om dispensasjon først blir behandla av fylkesmannen. Forskrifter gitt med heimel i naturmangfaldlova avgrensar ikkje rådgjeitsutøvinga utanfor verneområdet, ut over at naturmangfaldlova § 49 fastset at ein skal ta omsyn til verneområdet i løyve for tiltak som kan innverke på verneverdiane.

5.2.4 Ferdelsforbodet

I verneforskrifta pkt IV, 4, fjerde ledd, vert fastsett eit ferdselsforbod i området i perioden 1. mars til 31. oktober. Dette ferdselsforbodet gjelder likevel ikkje drift av jordbruksareal og vedlikehald av grøfteutlaup og teleliner/kablar. Dette er ikkje berre knytt til grunneigarane personleg, men også andre som opptrer pva. grunneigaren under næringsdrift. Eit eksempel på dette kan være tilsette eller firma som grunneigaren har hyra til næringsdrifta.

5.2.5 Tolking og detaljering av unntaksreglane i verneforskrifta

I kapittel V i verneforskrifta er det lista opp ei rekke aktivitetar som kan utførast utan spesielt løyve eller dispensasjon frå forvaltningsstyresmakta. For å sikre ei mest mogeleg konsekvent forvaltning og klåre rammevilkår for ulike brukarinteresser kan det være ønskeleg å omtale desse litt nærare og konkretisere innhaldet i de tilfella det kan oppstå tvil om korleis dei skal forståast:

- Nr. 1 slår fast at forbodsbestemmingane i kapittel IV ikkje er til hinder for militær, operativ verksemd og tiltak i sikrings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtels- og forvaltningsformål. Dette er ei standardformulering som med nyanser er innteke i forskriftene for alle verneområde i Noreg. Unntaket gjeld ikkje øvingsverksemd for dei aktuelle formåla og det er viktig å presisere at ingen privatpersoner på eiga hand kan utføre aktivitet i medhald av denne bestemminga.
- Nr. 2 gir rett til slått, beiting og annen etablert jordbruksdrift i og inntil det freda området. Beiting er et ønskelig skjøtselstiltak, og dette treng ikkje løyve. Oppføring av alle typar gjerde er derimot søknadspliktig.

- Nr. 3 opnar for vedlikehald av grøfteutløp som er tatt tidligare og som drenerer tilgrensande jord- og skogbruksareal. Før slikt vedlikehald skal forvaltningsmyndigheten varslast og kan sette nærare vilkår for dette arbeidet dersom det er ønskeleg ut frå verneomsyn. Slik varsling kan skje på e-post eller telefonisk der det haster å få gjennomført tiltaket. Normalt bør dette varslast minst ei veke før tiltaket skal startast.
- Nr. 4 gir høve til å vedlikehalde eksisterande teleliner/kablar. Vi er ikkje kjent med at det går slike i naturreservatet.

5.2.6 Omtale av dei spesielle dispensasjonsbestemmingane i verneforskrifta

I kapittel VI finst ein del spesifiserte aktivitetar og føremål som forvaltningsstyresmakta kan tillate etter søknad. Ved behandling av slike søknader vil det med utgangspunkt i prinsippa i naturmangfaldlova, bli lagt særleg vekt på verknaden av tiltaket på verneformålet.

- Nr. 1 har heimel for å tillate kontrollert felling av vilt når dette blir sett på som nødvendig for å hindre bestandsmessige misforhold mellom ulike artar eller i forholdet art/miljø på grunn av menneskeskapte faktorar. Denne bestemminga kan brukast for å ta ut introduserte artar som villmink og kanadagås, elles kjenner vi ikkje til slike forhold. Den kan ikkje brukast til å heimle uttak av skadegjerande grågås eller andre naturleg førekommande andefuglarter.
- Nr. 2 opnar for å kunne tillate etablering av nye grøfteutløp for drenering av tilgrensande areal. Det må også søkast om bruk av gravemaskin til slikt arbeid.
- Nr. 3 har heimel for å tillate oppføring av gjerde m.v. Dette vil særleg vere aktuelt for inngjerding av beitedyr.

5.2.7 Skjøtsel

Kapittel VII i verneforskrifta opnar for at forvaltningsstyresmakta, eller den forvaltningsstyresmakta fastsett, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med verneføremålet. Dette vil kunne gjelde beiting, uttak av framande planteartar og uttak av skog og kratt som ein del av skjøtselen av naturreservatet, jf. naturmangfaldlovas § 47. Dette gjeld også restaurering og tilbakeføring av vasstanden til situasjonen på vernetidspunktet.

5.2.8 Generelle dispensasjonsbestemmingar

Kapittel VIII i verneforskrifta inneheld den generelle unntaksparagrafen. I dag er denne erstatta av § 48 i naturmangfaldlova, jf. §§ 8 – 12 (sjå kapittel 8.3). Frå den opphavlege generelle dispensasjonsbestemminga i kapittel VIII i verneforskrifta er følgjande dispensasjonsføremål vidareført i naturmangfaldlova § 48:

«Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.»

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.»

Dispensasjon i særlege tilfelle når det ikkje er i strid med føremålet med vernet gjeld hovudsakleg bagatellmessige inngrep/tiltak eller forstyrningar av forbigåande karakter og som er veldig viktig for søkar og ikkje i konflikt med verneverdiane. Tiltak som kan redusere eller øydelegge verneverdiane i Myklebustvatnet naturreservat vil ikkje kunne få dispensasjon etter denne bestemminga.

Dispensasjon for arbeid av vesentleg samfunnsmessig verdi gjeld for tiltak som ikkje blei vurdert eller var aktuelle på vernetidspunktet. Dispensasjon heimla i dette punktet skal berre gjevast under heilt særskilte forhold av nasjonal betydning. Det vil normalt ikkje vere tilstrekkeleg grunnlag for å gje dispensasjon med bakgrunn i denne bestemminga i saker som berre har lokal eller regional betydning.

5.2.9 Generelle retningslinjer for saksbehandling

Retningslinjer for behandling av saker som angår de ulike brukarinteressene er presentert i kapittel 3. Punkta under viser dei generelle retningslinjene for all saksbehandling som omhandlar Myklebustvatnet naturreservat.

- 1) Alle søknader om tiltak som krev løyve/dispensasjon etter verneforskrifta skal sendast Fylkesmannen i Møre og Romsdal.
- 2) Normalt vil verneforskrifta ha strengare bestemmingar enn det som gjeld etter anna lovverk. Søknader blir difor først vurdert etter verneforskrifta før de eventuelt blir vurdert etter anna lovverk. Avslag etter verneforskrifta kan ikkje overstyrast av annet lovverk.
- 3) Nærare retningslinjer for saksbehandling er gjeve under dei enkelte brukarinteressene. Det er viktig at det i all saksbehandling blir gjort ei samlet vurdering i forhold til tiltaket sin verknad på verneverdiane og forholdet til andre brukarinteresser.
- 4) Desse instansene skal ha kopi av alle vedtak: Herøy kommune, Statens Naturoppsyn og Miljødirektoratet.
- 5) Klage på vedtak gjort av fylkesmannen skal behandlast etter reglane i forvaltningslova. Miljødirektoratet er klageinstans for alle saker etter verneforskrifta. Ein eventuell klage på vedtak skal sendast Miljødirektoratet via Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Fylkesmannen gjer førebuande klagebehandling og vurderer innhaldet i klagen. Fylkesmannen kan etter dette endre sitt opphavlege vedtak. Dersom fylkesmannen opprettheld vedtaket sitt, skal klagen oversendast Miljødirektoratet for endeleg behandling og vedtak.

6 PERIODEN FORVALTINGSPLANEN GJELD

Forvaltingsplanen for Myklebustvatnet naturreservat gjeld fram til ny forvaltingsplan er vedteken. Fylkesmannen er ansvarleg for rullering/revidering av planen, dette bør skje etter 10 år, første rullering innan år 2023. Fylkesmannen kan rullere planen før om det skulle syne seg naudsynt. Bevaringsmåla vil bli revidert i samsvar med nasjonale standardar når desse ligg føre, uavhengig av rullering av forvaltingsplanen.

Figur 12 Når vassriksa trivst er kvalitetane i og rundt vatnet gode for andre artar Foto: Rune S. Karlsen

7 KJELDER

Trykte dokument

Direktoratet for naturforvaltning 2006. Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13, 2. utgave på Internett sommeren 2007.

Direktoratet for naturforvaltning 2008. Områdevern og forvaltning. DN-håndbok 17.

Direktoratet for naturforvaltning 2010. Forvaltning av verneforskrifter. Rundskriv november 2001, revidert februar 2010.

Elven, R. (red.), Lid, J. & Lid, D. T. 2005. Norsk flora. 7. utgåve. Det Norske Samlaget, Oslo. 1230 s.

Folkestad, Alv Ottar, 1978. Fylkesvis oversikt over ornitologisk viktige våtmarker i Norge. Miljøverndepartementet

Fremstad, E. 1997a. Vegetasjonstyper i Norge. NINA Temahefte 12. 279 s.

Fremstad, E. 1997b. Fremmede planter i Norge. Rynkerose - Rosa rugosa. Blyttia 55:115-121.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga 1982. Utkast til verneplan for våtmarksområde i Møre og Romsdal. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga. 224 s.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. (red.) 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.

Gjershaug, J. O., Thingstad, P. G., Eldøy, S. & Byrkjeland, S. (red.) 1994. Norsk fugleatlas. Hekkefuglenes utbredelse og bestandsstatus i Norge. Norsk Ornitologisk Forening. Klæbu. 552 s.

Gaarder, G. & Jordal, J. B. 2003. Regionalt sjeldne og truede plantearter i Møre og Romsdal. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga, rapport 2003:01. 70 s.

Jordal, J. B. & Grimstad, K.J., 2001. Kartlegging av biologisk mangfold i Herøy kommune, Møre og Romsdal. Herøy kommune, rapport 123 s.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.). 2010. Norsk rødliste for arter 2010. Artsdatabanken, Norge.

Lindgaard, A. & Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper. Artsdatabanken, Trondheim.

Moen, A. 1998. Vegetasjon. Nasjonalatlas for Norge. Statens kartverk, Hønefoss. 199 s.

Nettsteder

Artsdatabanken. www.artsdatabanken.no/frontpage.aspx?m=2

Fylkesmannen i Møre og Romsdal <http://www.fylkesmannen.no/More-og-Romsdal/>

Lovdata, 2009. www.lovdata.no

Miljødirektoratet, 2013. Naturbase. www.miljodirektoratet.no

Miljøstatus i Norge. www.miljostatus.no/

Vedlegg 1 - Verneforskrifta

Forskrift om vern av Myklebustvatnet naturreservat, Herøy kommune, Møre og Romsdal.

Fastsett ved kgl.res. av 27. mai 1988. Fremja av Miljøverndepartementet. Endra av Direktoratet for naturforvaltning 12. april 2013 med heimel i naturmangfaldlova § 77, kgl.res 3.juli 1987 nr 572 om delegering av mynde etter naturvernlova m.v til Miljøverndepartementet for fredningsvedtak, og delegasjonsbrev frå Miljøverndepartementet av 3.november 1988.

I

I medhald av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, § 8, jf § 10 og § 21, § 22 og § 23 er eit våtmarksområde i Myklebustvatnet i Herøy kommune, Møre og Romsdal fylke, freda som naturreservat ved kgl.res. av 27. mai 1988 under nemninga Myklebustvatnet naturreservat.

II

Det freda området berører følgjande gnr/bnr:

29/2, 9, 14, 18, 21, 38, 181, 183, 184, 186, 188; 31/1, 4, 21, 32; 37/2, 3, 5, 6, 9, 12, 26, 40, 67, 100, 171, 229, 270, 273, 314, 318, 323, 396, 409 og 412.

Reservatet dekkjer eit areal på ca 309 dekar.

Grensene for reservatet går fram av kart i målestokk 1:4.000, datert Direktoratet for naturforvaltning april 2013. Kartet og fredingsføresegnene blir oppbevarte i Herøy kommune, hos Fylkesmannen i Møre og Romsdal, i Miljødirektoratet og i Miljøverndepartementet.

Dei nøyaktige grensene for reservatet skal avmerkast i marka. Knekkpunkta bør koordinatfestast.

III

Føremålet med fredinga er å ta vare på eit viktig våtmarksområde med tilhøyrande plantesamfunn, fugleliv og anna dyreliv.

IV

For reservatet gjeld følgjande føresegner, jf. likevel punkta V – VI:

1. All vegetasjon i vatn og på land er freda mot all form for skade og øydelegging.

Nye planteartar må ikkje innførast.

2. Alt vilt, medrekna hi, reir og egg er freda mot all form for skade, øydelegging og uturvande uroing, jf § 3 i viltlova. Jakt, fangst og bruk av skytevåpen er forbode.

Hundar må ikkje sleppast lause i reservatet.

Utsetjing av vilt er ikkje tillate.

3. Det må ikkje iverksetjast tiltak som kan endre dei naturgjevne tilhøva, under dette oppføring av bygningar, anlegg og faste innretningar, plassering av campingvogner, framføring av nye luftleidningar, jordkablar og kloakkleidningar, bygging av vegar,

Forvaltingsplan for Myklebustvatnet naturreservat

drenering og anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forureiningstilførslar, dumping av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske plantevernmiddel.

Opplistinga er ikkje fullstendig.

4. Motorisert ferdsel til lands, samt lågtflyging under 300 m er forbode. Bruk av modellbåtar og modellfly er forbode.

Camping, teltslagning og oppsetjing av kamouflasjeinnretningar for fotografering er forbode.

I tida f.o.m. 1. mars t.o.m. 31. oktober er all ferdsel i reservatet forbode.

V

Føresegnene i punkt IV er ikkje til hinder for:

1. Gjennomføring av militær, operativ verksemd og tiltak i sikrings-, ambulanse-, politi-, brannvern-, oppsyns-, skjøtsels- og forvaltingsøyemed.
2. Drift av dei jordbruksareal som fell innfor reservatet.
3. Vedlikehald av grøfteutlaup som er tekne tidlegare og som drenerer tilgrensande jord- og skogbruksareal, etter at forvaltingsstyresmakta er varsla.
4. Vedlikehald av eksisterande teleliner/kablar.

VI

Forvaltingsstyresmakta, eller den forvaltingsstyresmakta fastset, kan gje løyve til:

1. Kontrollert felling av vilt når dette blir sett på som naudsynt for å hindre bestandsmessige mistilhøve mellom ulike artar eller i tilhøvet art/miljø på grunn av menneskeskapte faktorar.
2. Etablering av nye grøfteutlaup for drenering av tilgrensande areal.
3. Oppføring av gjerde m.m.

VII

Forvaltingsstyresmakta eller den forvaltingsstyresmakta fastset, kan gjennomføre skjøtselstiltak i samsvar med fredingsføremålet. Det kan utarbeidast skjøtelsplan, som skal innehalde nærare retningsliner for gjennomføring av skjøtselstiltaka.

VIII (NB: Dette kap. går ut og blir erstatta av § 48 i naturmangfaldlova)

Forvaltingsstyresmakta kan gjere unnatak frå fredingsføresegnene når føremålet med fredinga krev det, samt for vitskaplege undersøkingar og arbeid av vesentleg, samfunnsmessig verdi, og i spesielle tilfelle dersom det ikkje strir mot føremålet med fredinga.

Forvaltingsplan for Myklebustvatnet naturreservat

IX

Forvaltinga av fredingsføresegnene er lagt til fylkesmannen i Møre og Romsdal.

X

Desse fredingsføresegnene trer i kraft straks. Samstundes blir Miljøverndepartementet sitt vedtak frå 30. mars 1977 om midlertidig vern oppheva.

I medhald av lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63, § 8, jf § 10 og § 21, § 22 og § 23 er eit våtmarksområde ved Myklebustvatnet i Herøy kommune, Møre og Romsdal fylke, freda ved kgl.res. av 27. mai 1988 under nemninga Myklebustvatnet naturreservat.

Vedlegg 2 - Naturmangfaldlova

Nokre viktige bestemmelser i naturmangfaldlova

§ 7. *(prinsipper for offentlig beslutningstaking i §§ 8 til 12)*

Prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, herunder når et forvaltningsorgan tildeler tilskudd, og ved forvaltning av fast eiendom. Vurderingen etter første punktum skal fremgå av beslutningen.

§ 8. *(kunnskapsgrunnlaget)*

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Myndighetene skal videre legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk, og som kan bidra til bærekraftig bruk og vern av naturmangfoldet.

§ 9. *(føre-var-prinsippet)*

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

§ 10. *(økosystemtilnærming og samlet belastning)*

En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.

§ 11. *(kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)*

Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

§ 12. *(miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)*

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

§ 48. *(dispensasjon fra vernevedtak)*

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskrifta og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskrifta eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Vedlegg 3 - Flybilde fra 2005 Foto: Øivind Leren

Forvaltingsplan for Myklebustvatnet naturreservat

Vedlegg 5: Tiltak i Myklebustvatnet naturreservat i planperioden 2014 - 2018.

Tiltak	Prioritet	Utførande aktør	Kostnad	Finansiering	Frist	Merknad/vurdering
Tette vasslekkasje ved utløpskum	1	Fylkesmann, entreprenør	200 ´		2015	
Fjerne framande treslag	2	SNO, entreprenør	200 ´			Sitkagran spreier seg i reservatet
Fjerne andre framande planter	3	SNO	50 ´			Det finst parkslirekne, rynkerose og lupinar i reservatet
Fjerne søppel	4	SNO, org.	30 ´			Eigna som dugnadsarbeid
Fjerne utfyllingar, tippar og hageavfallsdeponi	5	SNO, FM	20 ´			
Unngå utsepp oljehaldig og anna forureina vatn	6	Herøy kommune	-			Kommunen er styresmakt
Vurdere tetting mot FV654	7	Statens vegvesen				
Skjerme mot ny rundkøyring	8	Herøy kommune, fylkeskommunen				Blir dekt av utbyggingsmidlar for vegen
Opne vasspegel nedre vatn	9	Entreprenør	500 ´			Ikkje utgreidd endå
Overvake fuglelivet	10	SNO, org.			Årleg	
Vegetasjonskartlegging	11	Organisasjon			Kvart 5. år	
Stelle kulturlandskapet, fjerne gjengroing	12	Organisasjon, grunneigarar	10 ´		Årleg	Samarbeid med grunneigar
Skilte mot laushundar, ferdselsforbodet	13	SNO	10 ´			
Etablere utkikkspunkt	14	FM, kommune	100 ´			
Fjerne mink	15	SNO, org.				Samarbeid om fellefangst

Vedlegg 6: Saksbehandling av forvaltingsplanen for Myklebustvatnet naturreservat

Høyring:

Forvaltingsplanen har vore på høyring til grunneigarar, organisasjonar, næringsaktørar og forvaltningsorgan i tida 09.11 – 20.12.2013.

Herøy kommune v/formannskapet tek planen til vitande.

Møre og Romsdal fylkeskommune viser til at det er eit automatisk freda kulturminne i område. Ein gravhaug ved Eglesmyra (ID 45873) bør omtalast i planen.

Statens vegvesen ønskjer at evt. tiltak med tetting mot vegfyllinga vil måtte skje i samarbeid med Statens vegvesen, og etter grundigare utgreiingar og vurderingar. Dei peikar også på at det er Herøy kommune som vil bygge første etappe på vegen frå Myklebust til skoleområdet på nordsida av vatnet. Det vert førebudd for rundkøyning, men denne vert først bygd når fylkeskommunen byggjer tunnelen til Fosnavåg i neste byggesteg.

Søre Sunnmøre Landbrukskontor tilrår at heile kapitlet om landbruk kan gå ut av planen då det ikkje er mogeleg å ha eit landbruk med m.a. beiting der. Det har vore minimalt med beiting dei siste 50 åra.

Fylkesmannen si vurdering:

Fylkesmannen har oppdatert planen om landbruk og kulturminne. Vidare har vi retta opp planen på dei punkta som gjeld evt. tetting mot vegfyllinga og kven som er ansvarleg for utbygging av veg og rundkøyning i nordvest.